



Høring om regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet og valg av Saemien Åålmegeeraerie (sørsamisk menighetsråd)

Høringsnotat 15. februar 2022

1. Innledning

Ved kirkevalget i 2019 var de fleste valgreglene samlet i regler 16. april 2018 nr. 584 for valg av menighetsråd, bispedømmeråd og Kirkemøtet (kirkevalgreglene). Kirkerådet foreslo for Kirkemøtet 2021 å dele opp reglene, slik at regler for valg av menighetsråd og valg av leke medlemmer til bispedømmeråd og Kirkemøtet blir ett regelsett, og de andre valgene til bispedømmeråd og Kirkemøtet blir selvstendige regelsett. En hovedgrunn til dette var å tydeliggjøre hva slags regler som gjelder, for de som skal organisere valget lokalt. Kirkemøtet 2021 sluttet seg til dette forslaget.

Høringen består av to deler; forslaget til regler for valg av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet, og forslag til justeringer i reglene som regulerer valget av Saemien Åålmegearie (sørsamisk menighetsråd). En felles problemstilling for begge valgene, er spørsmålet om en bør gå over til et heldigitalt valg.

2. Spørsmål om digitalt valg

I dag gjennomføres valgene som postvalg. Ved valget av sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd, innebærer det at velgeren avgir stemme ved å legge stemmeseddelen i en nøytral stemmesedelkonvolutt som lukkes og sendes sammen med et følgeskriv i nøytral omslagskonvolutt direkte til valgrådet innen valgdagen for valg av leke representanter. Ved valget av Saemien Åålmegeeraerie gjelder bestemmelsene i kirkeordningen § 9 og § 10 og regler for valg av menighetsråd fastsatt av Kirkemøtet gjelder så langt de passer. Valget av menighetsråd skjer for øvrig etter ordning fastsatt av menighetsrådet.

Særskilte regler for digital forhåndsstemmegivning åpner opp for at stemmeberettigede medlemmer i Den norske kirke kan avgi digital forhåndsstemme ved valg av menighetsråd og leke medlemmer av bispedømmerådet og Kirkemøtet. Videre har Kirkemøtet vedtatt at valget av prester og lek kirkelige tilsatte som medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet skal gjennomføres som et heldigitalt valg. Kirkerådet har anskaffet en digital valgløsning som også har mulighet til å gjennomføre valg av sørsamisk representant og sørsamisk menighetsråd digitalt.

Valget kan enten gjennomføres som et heldigitalt valg, eller som et delvis digitalt valg og et delvis postvalg i perioden for forhåndsstemmegivning.

Ved et heldigitalt valg må alle som vil stemme ved disse valgene logge seg inn i den digitale valgløsningen. For å kunne logge på må man ha Bank-ID eller tilsvarende (pålogging på sikkerhetsnivå 4). Et heldigitalt valg vil være enkelt og effektivt. Alle stemmesedler vil være digitale og det vil ikke være behov for telling av papirstemmesedler. Valgresultatet vil derfor være klart raskt. En ulempe med heldigitale valg er at personer som ikke har Bank-ID eller tilsvarende ikke kan delta i valget. Fordi dette valget tidligere har vært gjennomført som postvalg blir det ingen endring i hvor lett det er for velgeren å holde valgene sine hemmelig. Både i utfylling av en fysisk stemmeseddel som skal sendes i posten og ved pålogging til et digitalt valgssystem vil det være opp til velgeren selv å sørge for at stemmegivningen gjennomføres usett av andre.

Ved digitalt valg kombinert med postvalg vil alle velgere ha muligheten til å bestemme om de vil stemme digitalt eller ved å sende en fysisk stemmeseddel i posten. Det vil gi ikke-digitale velgere mulighet til å delta ved valget, men vil gi dobbeltarbeid fordi man både må håndtere digitale stemmer og fysiske stemmer. Hvis man ønsker å gå for denne kombinerte ordningen vil det være naturlig å videreføre dagens ordning med poststemmer. Poststemmene må da være kommet inn til valgstyre eller valgråd innen valgdagen for valg av leke representanter. Det må utarbeides rutiner for å kombinere de digitale stemmene med de fysiske stemmene.

Forslaget til regler inneholder bestemmelser som både regulerer heldigitalt valg og digitalt valg kombinert med postvalg. Det innebærer at enkelte av bestemmelsene kun vil være aktuelle å fastsette avhengig av om det blir heldigitalt valg eller digitalt valg kombinert med postvalg.

Kirkerådet har vært i kontakt med representanter fra Saemien Åålmege og Nidaros bispedømme, og drøftet spørsmålet om å gå over til heldigitalt valg eller delvis digitalt valg. Representantene var positive til et forslag om heldigitalt valg. Kirkerådet har på denne bakgrunn valgt å foreslå at valget gjennomføres heldigitalt.

3. Valg av sørsamisk representant

Nidaros bispedømmeråd hadde ansvar for valg av sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd. Samisk kirkeråd innhenter forslag til representanter til nominasjonskomiteen fra Saemien Åålmege, fra alle menighetsrådene i sørsamisk språkområde samt alle andre menighetsråd i Nidaros bispedømme.

Nidaros bispedømmeråd har meldt at det var en utfordring at nominasjonskomiteen for leke også skulle fungere som nominasjonskomité for valg av sørsamisk representant, noe som i praksis ikke fungerte så veldig godt. Kirkerådet foreslår derfor i stedet at Nidaros bispedømmeråd oppnevner en egen nominasjonskomité for valget med fem medlemmer. Fem medlemmer anses som tilstrekkelig størrelse til å gjøre en slik jobb. Kirkerådet foreslår å videreføre Samisk kirkeråds ansvar for å

foreslå kandidater, etter innhenting fra Saemien Åålmege, fra alle menighetsrådene i sørsamisk språkområde samt alle andre menighetsråd i Nidaros bispedømme.

I dag er det regelfestet at nominasjonskomiteens medlemmer, i tillegg til innkomne forslag, kan fremme forslag til én kandidat hver. Kirkerådet er opptatt av å sikre at nominasjonskomiteen fremmer tilstrekkelig sørsamiske kandidater, og foreslår derfor å oppheve begrensningen om at medlemmene bare kan fremme forslag om én kandidat hver. Siden dette er en endring av det som gjelder i dag, foreslår Kirkerådet å spesifisere at det er mulig å fremme forslag om et ubestemt antall kandidater i regelverket, av pedagogiske grunner.

Forskrift om regler for valg av prest og lek kirkelig tilsatt til medlem av bispedømmeråd og Kirkemøtet har bestemmelser om gjennomføring av digitalt valg, beredskapsprosedyre for en situasjon hvor valget ikke kan gjennomføres digitalt. Kirkerådet er av den oppfatning at tilvarende bestemmelser bør gjøres gjeldende også for dette valget.

4. Valg av Saemien Åålmegeeraerie

Etter gjeldende regler gjelder bestemmelsene i kirkeordningen § 9 og § 10 og regler for valg av menighetsråd fastsatt av Kirkemøtet så langt de passer for valget av Saemien Åålmegeeraerie, men det er fastsatt at valget av menighetsrådet for øvrig skjer etter ordning fastsatt av menighetsrådet.

Ved innføring av digitalt valg til menighetsrådet, kan det ikke lenger være slik at menighetsrådet fastsetter en egen ordning for valget.. Kirkerådet anbefaler derfor å klargjøre dette i forskrift om ordning for Saemien Åålmege ved å oppheve bestemmelsen om at «Valg av menighetsråd skjer for øvrig etter ordning fastsatt av menighetsrådet.» Utgangspunktet blir da at de generelle reglene for valg av menighetsråd gjelder så langt de passer. For å åpne for muligheten for heldigitalt valg foreslås det å legge til et ledd i kirkevalgreglene § 14-5.

Kirkerådet kan bestemme at menighetsrådsvalg i kategorialmenigheter gjennomføres som heldigitale valg. Særskilte regler om digital forhåndsstemming gjelder da så langt de passer.

Samtidig foreslår Kirkerådet følgende nye bestemmelse, som allerede har vært praksis:

Kirkerådet, i samarbeid med bispedømmerådet og Saemien Åålmege, er ansvarlig for at et manntall over stemmeberettigede ved valg av Saemien Åålmegeeraerie og sørsamisk representant til Nidaros bispedømmeråd og Kirkemøtet opprettes og oppdateres på grunnlag av opplysninger fra bispedømmerådet og Saemien Åålmege. § 2-5 annet til femte ledd gjelder tilsvarende.

5. Gjennomgående endringer

Kirkerådet foreslår gjennomgående at det fastsettes i ulike valgregelverk at frist for å levere listeforslag flyttes fra 30. april til 31. mars i valgåret, at frist for å oppnevne nominasjonskomité flyttes fra 1. mars til 1. februar, at frist for de valgene som har supplerende nominasjon flyttes til kl. 12 den 15. mai. Videre foreslår Kirkerådet å erstatte «alder» med «fødselsår» på stemmesedler og listeforslag, og presisere hvem som skal anses som unge under 30 år på listeforslag.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Kirkerådet har anskaffet et digitalt valgsystem hvor de sørsamiske valgene kan gjennomføres. Denne muligheten er allerede bestilt fra leverandøren, og beslutning om grad av digitalt valg vil ikke påvirke kostnaden for denne løsningen. Et heldigitalt valg vil være svært forenklende for arbeidet med disse valgene. Det vil ikke være behov for å sende ut eller telle fysiske stemmesedler.